

τοῦ Γλαύκου, ἢ νεαρὰ τῆς Ἑλλάδος βιομηχανία θὰ εὕρη ἔδαφος μεγάλης καλλιιεργείας καὶ ἀναπτύξεως αὐτῆς ἐν Πάτραις. Πανταχόθεν δὲ ἐκφράζεται ἡ πεποίθησις ὅτι αἱ προβλέψεις αὐταὶ λίαν συντόμως τὰ πράγματα σοποιηθῶσιν, καὶ αἱ Πάτραι θὰ ἴδωσιν ἡμέρας καλλιτέρου μέλλοντος, εὐημερίας καὶ εὐτυχίας, ἀνταξίων τῶν μοχθούντων ἐν τῇ ἐργασίᾳ τέκνων αὐτῆς.

ΤΑ ἜΡΓΑ ΤΟΥ ΓΛΑΥΚΟΥ

Αἱ σημεριναὶ Πάτραι ἠτύχησαν νὰ ἴδωσι συντελεσθὲν ἔργον ἐφθάστου μεγαλείου, μέλλοντος νὰ δώσῃ νέαν ζωὴν εἰς τὸν τόπον τοῦ ὁποίου τὰ ἐγκαίρια ἐγένοντο ἐν πάσει τῇ ἐπιβαλλομένη ἐπιστημότητι τὴν 10 Ἰουλίου 1927. Ἡ ἱστορικὴ καὶ ὠραία πόλις τῶν Πατρῶν ἀπέκτησε τὸ πρῶτον ἀπὸ τεχνικῆς ἀπόψεως γενόμενον ἐν Ἑλλάδι ἔργον, ἐφάμιλλον τῶν μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας ἐξ ὑδραυλικῶν δυνάμεων ἔργων τὸ ὁποῖον εὐχόμεθα ν' ἀποτελέσῃ ὑπέδειγμα ἐκτελέσεως καὶ ἄλλων ὁμοίων ἐν Ἑλλάδι, πρὸς προαγωγὴν τῆς βιομηχανίας, τῆς προόδου τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς καλλιτερεύσεως τῶν ὄρων τῆς ζωῆς. Εἰς τοὺς ἐμπνευσθέντας τὸ ἔργον, εἰς τοὺς ἐνσπρωκτάς τούτου, εἰς τοὺς ἐξασφαλίσαντας τὴν ἐπιτυχίαν του, εἰς πάντας τοὺς ἐργασθέντας, πονήσαντας καὶ μοχθήσαντας, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντας τοὺς ὀπωσθήποτε συμβαλλόντας εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ κολοσσιαίου τούτου ἔργου, δεφείλεται πᾶσα τιμὴ καὶ δόξα. Δὲν θεωροῦμεν δὲ ἄσκοπον ὅπως ἐν συντομίᾳ ἱστορήσωμεν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς μεγαλοφυοῦς ἰδέας, τὴν ὁποίαν πρῶτος ἐρριψεν εἰς τὴν Δημοτικὴν ἀρχὴν Πατρῶν πρὸ 18ετίας ὁ συμπολίτης Ριχάρδος Χάγκοκ, ἀναπτύξας πρὸς τὸν τότε Δήμαρχον κ. Δ. Μπουκαούρην σχέδιον χρησιμοποίησεως τῶν ὑδάτων Γλαύκου ὡς ἀξιολόγου κινητηρίου δυνάμεως. Ἡ ἐν τῇ μεταξὺ ἐκρηξίτι τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου δὲν ἐπέτρεφεν εἰς τὸν κ. Δήμαρχον περαιτέρω ἐνεργείας καὶ συνηγορήσεις, σκοπούσας τὴν διαπίστωσιν τοῦ πραγματοποιησίου ἢ μὴ τοῦ ἀνωτέρω σχεδίου. Μετὰ πάροδον ὅμως ἀρκετοῦ χρόνου ὁ κ. Χάγκοκ μετὰ τοῦ κ. Γουλιέλμου Μόρφου καὶ τοῦ κ. Λέοντος Μεσσινέζη συνέ-

στησαν εταιρίαν περιλαβοῦσαν εικοσάδα προσώπων, με τὴν σκοπὸν τὴν πραγματοποίησιν τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου. Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1918 ἡ εταιρία αὕτη στηριζομένη ἐπὶ γνωματαύσεως τοῦ μηχανικοῦ κ. Γερ. Μεταξᾶ περὶ τοῦ δυνατοῦ καὶ ἐπιφελοῦς τῆς χρησιμοποίησεως τῶν ὑδάτων τοῦ Γλαύκου, ὑπέβαλε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Συγκοινωνίας αἰτήσιν, δι' ἧς ἐζήτει τὴν παροχὴν σχετικῆς ἀδείας καὶ τὴν ἐκχώρησιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἐπὶ μίαν ἐξηκονταετίαν. Ἐκτοτε ἤρχισαν διεξαγόμεναι συζητήσεις καὶ συνεννοήσεις μεταξὺ τοῦ Ὑπουργείου, τοῦ Δήμου καὶ τῶν εἰδικῶν, αἵτινες ἀπεκρυσταλλώθησαν εἰς νομοσχέδιον γενικῆς μορφῆς. Ἡ ἔκρυσιμος ὁμως καὶ ἀνώμαλος κατάστασις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ἐπέτρεψε τὴν ἄμεσον λήψιν σχετικῶν ἀποφάσεων. Μετὰ τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1920 νέαι ἐνέργειαι σημειοῦνται καὶ κατορθοῦνται νὰ τελοῦν αἱ βάσεις τῆς συνεχίσεως τῶν μελετῶν. Ἡ παρουσία τοῦ ἀειμνήστου συμπολίτου, πρωθυπουργοῦ τότε ὄντος, ἐπέτρεπεν αἰσιοδόξους σκέψεις ὅσον ἄφορᾷ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἔργου. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Γούναρης ὑπῆρξεν ὁ πρωταθλητῆς τοῦ ἔργου, ὁ ἐνστερνησθεὶς τῆς μεγάλης ἰδέας, ἄνευ τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως καὶ ἐπιμονῆς τοῦ ὁποῦ δὲν γνωρίζομεν ἂν ὁ δραματισμὸς ἐκεῖνος θὰ εἶχε διαδῆσήμερον τὴν μεγάλην λεωφόρον τῆς ἐκτελέσεως τοῦ μεγαλειώδους ἔργου. Τὸ ἔτος 1922 ὁ Δ. Γούναρης κατήρτιζε μόνος τὸ σχέδιον, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποῦ ἐγένετο τὸ οἰκεῖον νομοσχέδιον ψηφισθὲν ἀμέσως ὑπὸ τῆς τότε Βουλῆς. Συμφώνως δὲ τῶν προσυμφωνηθέντων ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐδάνειζεν εἰς τὸν Δῆμον 4.500.000 δραχμῶν καὶ 75.000 λιρῶν Ἀγγλικῶν, ἐγένοντο αἱ ἀναγκαῖαι διακηρύξεις καὶ ἤρξατο ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἔργων περατωθεῖσα ἐντὸς τῆς κεκανονισμένης ὑπὸ τῆς συμβάσεως προθεσμίας. Ἄλλ' ἐν τῇ μεταξὺ ἡ κατασκευὴ τοῦ ἔργου προσέκρουσεν εἰς τὴν συνεχῆ ἐπιδείνωσιν τῶν οικονομικῶν τοῦ τόπου συνθηκῶν, τῶν ἡμερημισθίων καὶ τῶν διαφόρων ὕλικῶν ἀνατιμωμένων καταπληκτικῶς. Τούτου ἕνεκεν τὸ συνομολογηθὲν ἀρχικῶς δάνειον δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἐξαρκέσῃ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων καὶ τῇ μεσολαβήσει καὶ τῇ ἐπιμονῇ τοῦ ἐγκρίτου συμπολίτου ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τότε κ. Κ. Γκότση, ἡ

Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐδάνειζεν εἰς τὸν Δῆμον συμπληρωματικῶς 25 χιλ. λίρας.

Τὸ τεχνικὸν μέρος τοῦ ὄλου ἔργου ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἐπὶ τῆς κοίτης τοῦ ποταμοῦ Γλαύκου καὶ κάτωτι τῆς θέσεως «Κουρνάμπελα» τῆς περιφέρειας τοῦ χωρίου Σοῦλι, ἔχει κατασκευασθῆ τὸ φράγμα ἐκ μπετὸν ἀρμῆ με πολλὰς καὶ διαφόρους μηχανικὰς ἐγκαταστάσεις. Τὸ φράγμα φέρει ὕδατοφράκτην μήκους 15 μέτρων, ἔστις κανονίζει τὴν ποσότητα τοῦ ὕδατος τοῦ ἀναγκαιοῦντος διὰ τὴν κίνησιν τῶν μηχανῶν τοῦ ἐργοστασίου. Ἡ διοχέτευσις τοῦ ὕδατος ἐκ τοῦ φράγματος μέχρι τοῦ ὕδατοπύργου κειμένου εἰς ὕψος 151 μέτρων ἀνωθεν τοῦ ὑδραυλικοῦ ἐργοστασίου, συντελεῖται διὰ σήραγγος ἐκ μπετὸν σχήματος ὠσειδοῦς καὶ μήκους 170 — 1800 μέτρων περίπου. Ὁ ὕδατοπύργος εἶνε μεγάλη στρογγύλη δεξαμενὴ ὕψους ἑννέα μέτρων καὶ διαμέτρου ἐπίσης ἑννέα μέτρων, ἐν ᾗ διοχετεύονται τὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ διὰ χαλυβδίνων σωλήνων διαμέτρου 0,90 μέτρων, μέχρι τῶν ὑδροστροβίλων τοῦ ὑδραυλικοῦ ἐργοστασίου με πείσιν 15 ἀτμοσφαιρῶν.

Ἐντὺς τοῦ ὑδραυλικοῦ ἐργοστασίου παρὰ τὴν θέσιν «Περιβόλα» ἔχουν τοποθετηθῆ τρεῖς ὑδροστροβίλοι δυνάμει 1. 00 ἵππων ἕκαστος. Διὰ τὴν κίνησιν ἐνὸς ἐκάστου τῶν ὑδροστροβίλων με πτώσιν 151 μέτρων ἀπαιτοῦνται 600 λίτραι ὕδατος ἀνὰ δευτερόλεπτον. Ἐπίσης εἰς τὴν θέσιν «Κουρνάμπελα» ἔχει κατασκευασθῆ μεγάλη δεξαμενὴ χωρητικότητος 15.000 κυβ. μέτρων. Τὰ ἐφεδρικὰ ὕδατα τῆς δεξαμενῆς ταύτης ἴα χρησιμοποιῶνται κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας, ὁπότε ἡ ποσότης τῶν ρεόντων ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ ἔλαττοῦται σημαντικῶς.

Τὸ εἰς τὸ ὑδραυλικὸν ἐργοστάσιον παραγόμενον ρεῦμα ὕψηλῆς τάσεως 8,000 βόλτ διοχετεύεται μέχρι τοῦ παρὰ τὴν Ἄγ. Ἀνδρέαν Θερμικοῦ ἐργοστασίου δι' ἑναερίου γραμμῆς μήκους ὀκτὼ χιλιομέτρων περίπου. Ἐκεῖθεν δι' ὑπογείων καλωδίων ὕψηλῆς τάσεως διοχετεύεται εἰς τοὺς ἐν τῇ πόλει ὑποσταθμοὺς ἔνθα μετατρέπεται εἰς ρεῦμα χαμηλῆς τάσεως 220 βόλτ διὰ φωτισμὸν καὶ διαγέμεται διὰ τοῦ εἰς ὄλην τὴν πόλιν ἐγκατεστημένου ἑναερίου δικτύου χαμηλῆς τάσεως.

Εἰς τὸ Θερμικὸν ἐργοστάσιον ὑπάρχουν δύο πετρελαιομηχαναὶ συστήματος «Ντιζελ» δυνάμειος 26 ἵππων ἐκάστη τὸ δὲ παραγόμενον ρεῖμα εἶναι ἐπίσης ὑψηλῆς τάσεως 8,000 ὄβλτ.

Αὕτη ἐν συντομίᾳ ἢ ἱστορία τοῦ ἔργου. Οἱ ἀναλαβόντες τὴν ἐκμετάλλευσιν τούτου ἄς ἐλπίσωμιεν ὅτι θὰ προχωρήσουν μὲ ἐνθουσιασμὸν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τούτου πρὸς ἐπιτέλειαν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ προορισμοῦ.

ΟΙ ΑΠΟ ΤΟΥ 1899 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΩΝ ΔΗΜΑΡΧΟΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΟΤΣΗΣ

Μία δεκαετηρίς συμπληροῦται κατ' αὐτὰς τοῦ ἡ μοῖρα ἐστέρησε πολῦτιμον τῶν Πατρῶν τέκνον, τὸν ἀλησμόνητον Δημήτριον Βότσην. Ἡ ἔλλειψις του ἀφῆκε κενὸν δυσαναπλήρωτον μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν του τῶν παρακολουθησάντων τὴν ἑλλην δρᾶσιν αὐτοῦ. Ὁ Βότσης ἐπὶ 14 συνεχῆ ἔτη ἐργασθεὶς μὲ πόνον μὲ ἀφοσίωσιν μὲ ἰδιαιτέραν στοργὴν καὶ ἀγάπην, κοπιῶν καὶ μοχλοῦν καὶ βασανιζόμενος διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ Δήμου καὶ τὴν ἀνάδειξιν τῶν Πατρῶν εἰς ἐπιφανεστέραν τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων, ἐν ἀπεκόμισε κέρδος τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἐνδειαν. Διότι εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Βότσης ἀπέθανε ἀπίπτωχος, ἐνῶ ἠδύνατο ἀρκετὸν πλοῦτον ἢ ἀποκομίσει ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς ἐργασίας του. Ἐπιστήμων ἄριστος, κατεῖχε περιφανῆ θέσιν μεταξὺ τοῦ διηγηγορικοῦ κόσμου καὶ πελατεῖαν πρωτεύουσαν. Ἐπιστημονικὴ μόρφωσις, δῆτης ἀντιλήψεως, εὐφυΐς, χαρακτήρ εὐθύς, τίμιος, ἀδάμαστος καὶ ἀκαταπύνητος ἐργάτης τῆς ἀληθείας, ἀφιλοκερδής, λευκὸς τὴν ψυχὴν, ἰδοῦ προτερήματα ἐξαιρετικά, θλίνα τὸν ἐπέδαλον ἀμέσως εἰς τὴν κοινὴν ἐκτίμησιν καὶ ἐμπιστοσύνην ἅμα τῇ ἐμφανίσει αὐτοῦ, ὡς διηγήρου, ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν Πατρῶν. Ἡ μνήμη τοῦ Δ. Βότση θὰ μείνῃ αἰώνια. Καταγόμενος ἐκ γονέων εὐσεβῶν καὶ ἐναρέτων ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1847 εἰς τὴν συνοικίαν Γαῖδρι. Εἰς ἡλικίαν 21 ἔτους ἐλάμβανε τὸ διπλωμα τῆς νομικῆς. Τῷ 1869 ἐνεφανίζετο εἰς τὰς τάξεις τῶν δικηγόρων τῆς πόλεώς μας. Εἰς τὰς δημοτικὰς ἐκλογὰς τοῦ